עד קמי פסחא משמע ורבי יוסי סבר עד דמתפני פסחא משמע ולפום ההיא סוגיא מתניתין כדקתיימא קיימא ורבי יוסי סבר עד שיצא אפילו הכי כיון דהך סוגיא אימתמא בסוגיא דנדרים משמע דאיכא למסמך עילויה טפי מההיא סוגיא דהתם דלאו בדוכתא אימתר ועוד דהא מצינא כי הך סוגיא והוא דעת הרב רבינו לברכה. אבל הרב רבינו משה בר נחמן זכרונו לברכה פסק כסוגיא דהתם דלא מיפון דרבי יוסי אמר בעד פני אסור עד שיצא ונקטינן כותיה: ירושלמי[ה] קבע זמן למשתה בנו ואמר קונם יין שאני טועם עד שיהא משתה בני כמי שזמנו קבוע או מאחר שיכול לדחותו כמי שאין זמנו קבוע ולא אפשיטא [ו]ולאומרא: **מתני' עד הקיץ עד שיהא הקיץ עד שיאחילו העם להכנים בכלכלות.** קיץ זמן לקיטת פירות תאנים וקרי ליה קיץ לפי שקוצין אותן ביד וקתני דכיון דאמר עד הקיץ או עד שיהא עד שיאחילו העם להכנים בכלכלות ולא יותר לפי שאין זמנן קבוע: **עד שיקפלו המקצועות.** הסכינים שהם מיוחדים לחתוך התאנים כשעושים מהן עיגולין נקראין מקצועות והכי אשכחן דקרי קרא לסכיני מקצועות דכתיב (ישעיה מד) יעשהו במקצועות ואף העיגולין עצמן נקראים כן על שמן: **גמ' כלכלה של תאנים.** שלפי שהן נקצצות ביד לקיטתן קרויה קיץ. ולא כלכלה של ענבים משום דלא מקצצן בידא אלא על ידי סכין והיינו חתיכה מקרית: **ענבים כי מירדדן מקצצן בידא.** כשיבשו עוקלי הענבים אף הם נקצצין ביד מקרי: מותרות

לספיקא ורבי יוסי סבר [ו]מעייל איניש נפשיה לספיקא ורמינהי [ז]מי שיש לו שתי ביתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות אם גדולה שבקטנות ואם קטנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות כולן אסורות [ח] דברי ר"מ חוץ מן הקטנה שבקטנות רבי יוסי אומר [ט]כולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות אמר רבי חנינא בר אבדימי אמר רב מוחלפת השיטה והתניא [י]זה הכלל כל שזמנו קבוע ואמר עד [יא]לפני ר"מ אומר עד שיצא ורבי יוסי אומר עד שיגיע: **מתני'** [יב]עד הקציר עד הבציר עד המסיק אינו אסור אלא עד שיגיע זה הכלל כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע אסור עד שיגיע אמר עד שיהא אסור עד שיצא [יג]וכל שאין זמנו קבוע בין אמר עד שיהא בין אמר עד שיגיע אינו אסור אלא עד שיגיע [יד]עד הקיץ עד שיהא הקיץ עד שיתחילו העם להכנים בכלכלות [טו]עד שיעבור הקיץ עד שיקפילו המקצועות: **גמ'** [טז]תנא כלכלה שאמרו כלכלה של תאנים ולא כלכלה של ענבים תניא [יח]הנודר מפירות הקיץ אין אסור אלא בתאנים רשב"ג אומר ענבים בכלל תאנים מאי טעמא דתנא קמא קסבר תאנים מיקצצן בידא ענבים לא מיקצצן בידא רשב"ג סבר ענבים נמי כי מירדדן מיקצצן בידא: עד שיעבור הקיץ עד שיכפלו המקצועות: **תנא** עד שיכפילו רוב המקצועות

מותרות

זו על זו ותרוייהו שיעבור ויקפילו משמע בסוף הקיץ: **גמ'** ולא כלכלה של ענבים. משמע אף על פי שהכליר הוי סמוך לאתר לקיץ לא אמרינן שזה נתכוון לכלכלה של ענבים אלא ודאי אינו אסור אלא עד תאנים: **ענבים בכלל תאנים.** ואסור עד כלכלה של ענבים: ענבים לא מקצצן ביד אלא בסכין ולא דמו כלל לתאנים הלכך לא הוו בכלל תאנים: **ענבים נמי כי מירדדן.** כשמתבשלין יפה יפה שנושרין ענבים מן האשכול מקצצן נמי בידא כתאנים הלכך הוו בכלל תאנים: [יט]**תנא הוקפלו רוב המקצועות.** אותן תאנים שנשתיירו בשדות ובאילנות: מותרות

לקיטה הכין בכל עניין עד שיתחיל קאמר והרב רבי אליעזר ממץ דקדק מדקתני גבי קיץ עד שיהא ונכי קליר ויקליר ומסיק דקדק עד שיהא ונכי קליר ומסיק דיוש כתו פסח ולא אמר עד שיהא עד שיעבור קאמר אבל קיץ אין לקיטת תאנים ואין קצב לזמן הקיץ: **דבר שאין** זמנו קבוע. פי' אם תלה נדרו בלבת פלוני לתקוס פלוני אי עד מלאמת פלוני שאין ידוע כמה יהיה באותו מקום וכמה תמשך המלאמה הילכך לא נתכוון לומר כל זמן היות פלוני באותו מקום וכל ימי היות המלאמה ולא נראה לו פירושא כי הדבר ידוע שלפעמים ימי הקליר וימי הבליר מושטין ופעמים מרוחין לפי ברכת הגשם ועוד דמשמע דזה הכלל קאי אדברים הנטויים בגשמה ואפילו דלא קאמר בקליר ובליר ומסיק עד שיהא כיון דתנא אינו אסור אלא עד שיגיע הוי אסור אלא עד שיגיע: **עד שיתחילו העם להבנים בבלבלות.** לא שיקוט בראלי אלא עד שיקלאו הרבה ומכניסין בכלכלות: **עד שיקפלו** הסכינים שנקפלין לתון קתיהם כגון תער ולאחר שמבשין הקיץ מקפלין אותן ומכנסין לתוך הקפה ומצניעין אותן לשנה הבאה וש"מ כך נקראין התאנים אחר שנרבסום בעיגול לקיטות ויש מפרשים מקצועות הייגו הסכינים בעצה ולאחר שמחלאות שמיבשין עליהם התאנים מקפלין אותן ומכנסין אותן לשנה הבאה וש"מ כך קליר שעורים ועוד קאמר אם היה בהר ואם היה בגבעה גם זה הולך אחר מקום נדרו: **גמ'** [כא]**מ"ר אמר ר"ש בבר [כב]א מעייל אנשים נפשיה לספיקא.** כדפרשינן בגמרא דבאה פליגי: מי שיש לו שתי בתי בנות. מעשה היה בקדושין בפרק האומר (דף סד:) כגון שנשא שתי נשים זו אמר זו והיה לו בנות משתיהן וזכו לקדשן: ואני יודע. לא נדרתי כוונתי: כולן אסורות. אף אמצעיות שבכולהן דמעייל אינש נפשיה לספיקא ורבי יוסי סבר שאין דעתו אלא דבר המסורר שאין להסתפק: והתניא. שהחליפו משמעתו ומתני דקדושין דוקא: **ולא בלבלה של ענבים.** לקיטתן לא מיקרי קיץ דלשון קיץ משמע דבר הנלקט ביד: ורבן שמעון בן גמליאל סבר ענבים נמי כי מירדדן מיקצצן בידא. כשהם מוטשלין ומונחין בלילות מחיטוטן כמו הרוחה תלות דגש: [כג]**רישנא אחרינא** מיזדן. מתיבשו הזמורות שהתו ליקצן כדמצן בשבת תבילי קש ותבילי זרדין:

מוסף רש"י

מי שיש לו שתי בתי בנות משתי נשים. שנשא שניה לאחר מיתת הראשונה (קדושין סד:). גדולה שבגדולות. בנות הראשונה (שם (א) סד:). שבקטנות. בנות השניה (שם (שם)). ואם קטנה שבגדולות. וכל שכן אמצעית שבגדולות בספק זה, ולגבי בנות שניה מקרי כולהו בנות גדולות (שם (א:)). כולן אסורות. לאחרים עד שיתן נט ואפילו אמצעית שבקטנות, דלגבי קטנות אותה הגת גדולה היא (שם:). כולן מותרות. דלא מחיא אינש למימר מילתא דליתי ביה לידי שאילה לאחרים, וכי אמר גדולה, גדולה שבגדולות קאמר (שם:). מוחלפת השיטה. הך דנדרים (שם) אמרינן שעה כאחת מהן והחליף שיטתו (פסחים נה:). והתניא. בגיטתא, זה הכלל כל שזמנו קבוע. מספר ימי משך זמנו קבועים. כגון פסח ויו"ט למעוטי קץ וקליר ובליר, דלא אמר עד פני לו אפילו עד שיהא, אינו אסור אלא עד שיגיע. דכיון דאין משך זמנו קבוע, שזה ממהר לבלות קיילו וקליר חוב מאחר, לא נתברין זה אלא לאחילתו, משיתחילו העם לקלוי (קדושין סד:). אינו אסור אלא עד שיגיע. דאפילו בעד שיהא אינו אסור אלא עד שיגיע, יהוא שמתן לה זה הכלל כל שזמנו קבוע. ר"ל כמה הוא נמשך כל שאמר עד שיהא אסור עד שיגיע וכל שאין זמנו קבוע, ר"ל כגון קץ וקליר ובליר ומסיק שאין ומנם שוה ואיכא חרבי ואפלי, וכן פעמים רוב תבואות נמשך הרבה, אפילו אמר עד שיהא אינו אסור אלא עד שיגיע (מאירי בשחו).

עין משפט נר מצוה

יח א מיי' פ"ט מהלכי אישות הלכ' ט סמג עשין יח טוש"ע אה"ע סי' לו סעיף ח:
יט ב ג מיי' פ"י מהלכי נדרים הלכ' ז ח סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רכ סעיף יב:
כ ד מיי' שם הלכ' ט טוש"ע שם סעיף טז:
כא ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:
כב ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף טז:
כג ז מיי' פ"ט שם הלכה יב סמג שם טוש"ע יו"ד סי' רח סעיף כד:

תוספות

ורמינהו מי שיש לו שתי ביתי בנות משתי נשים. מכל אשה שתי בנות קטנה וגדולה משנה היא בקידושין פרק האומר (דף סד:) דסבר רבי מאיר דמחיות אינש נפשיה לספיקא ושמא קרי לה לגדולה קטנה שבגדולות ורבי יוסי אמר וכו' דלא מעייל אינש נפשיה לספיקא וגדולה דקאמר גדולה ממש: מוחלפת השיטה. ואיפוך מתני' דר"מ לדרבי יוסי ודרבי יוסי לדר"מ: והתניא. בגיטתא ואמאי דמסיק התם אבי בלישנא אליבי ואין צריך לומר מוחלפת השיטה: עד הבציר אינו אסור אלא עד שיגיע. וה"ה נמי אם אמר עד שיהא כיון דאין זמנו קבוע כדמפרש ואזיל: זה הכלל כל שזמנו קבוע כו'. כתו בציר אמר עד שיהא אינו אסור אלא עד שיגיע לגר בפ"ב בקדושין (דף סד:) ר"מ דבציר ובציר הוי שמנו קבוע ואין זמנו (קבוע) כגון דאמר עד שילך אליני לתקום פלוני שאינו ידוע כמה יאחר ור"ל דהא אמר עד שיהא הקיץ עד שיתחילו לחת בכלכלות אלמא אינו אסור עד שיגיע ואין זמנו קבוע אפשרן ליה: קץ. של שם שקוצים התאנים. של תאנים נקרא קץ על שם שנקצצת ביד. וענבים שנקצצין בסכין נקרא בציר: ענבים נמי כי מירדדן. פירוש כשנתייבשו נקצצות ביד [ל"ל] מחיכן כתו מכילי זרדין: עד שיקפלו רוב המקצועות. סכינים שקוצין בהם פיגולי תאנים והעיגולים עצמן נקראין קליעות:

הגהות הב"ח

(א) נב' טוען אסורים חוץ מן הקטנה שבקטנות דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר כל"ל: (ב) רש"י ד"ה מוחלפת וכו' לר' מאיר מכ"ל אינש וכו' ולר' יוסי לא מעייל אינישי כי הס"ד: (ג) ד"ה אמר קונם שאני טועם יין עד הקציר של חטים ושעורים עד הבציר של ענבים: (ד) ד"ה אמר עד וכו' ענין אחר שיקפילו עד שהחזירין התאנים בקציעות ושאין אותן שיגיע"ש כמו ליטרא קליעות ולשון יקפילו על שם שמניחן אותן זו על זו ומרוויחו יכפילו ויקפילו שיעבור הקיץ משמע בסוף הקיץ כ"ל:

גליון הש"ם

בהר"ן ירושלמי קבע ובו' ולאומרא. עיין בהר"ן לקמן דף סב ע"ב ד"ה מתלוקת:

לעזי רש"י

שירטו"ש. מחרוזות.

פירוש הרא"ש

לספיקא. ובגר המסורר לקרוא פני הפסח קאמר וסיימו עד שיגיע: גר' יוסי סבר מע"ל אינש נפשיה. ליאסר בכל מה שיוכל להספקה: עד הקציר בו'. ליט אסור אלא עד שיגיע: כיון שאמר עד שיהא (כו') שיהא עד שיגיע דכל הני לין זמנן קבוע כמה נמשכין ומפרש בתר הכי כל שידוע זמן משיתמו ואמר עד שיהא אין לדעתו לקרוא פני אלא אמר כי (אין) זמן הוייתו קבוע אבל דבר שאין זמן הוייתו קבוע אפי' אמר עד שיהא אין לדעתו להכנים עצמו באיסור זמן שאין ידוע לו כמה ימשך ועד שיגיע קאמר: עד הקיץ עד שיהא קיץ. גם קץ אין זמנו

מסורת הש"ס

(א) (לעיל יט:). (ב) קידושין נא: סד:. (ג) (תוספתא פ"ד ע"ב הישב קידושין סד:). (ד) (בקידושין סד: איתא פני וכן איתא בתוספתא המכלתין פ"ד). (ה) (פי' הרי"ן על רש מתני' ממנה בע"ח). (ו) (שיך לעמוד הקודם). (ז) (שיך לעמוד הבא). (ח) (פ"ח ה"ג).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com